

“KOCA AYAK” GERÇEK Mİ?

Patrick HUYGHE

Prof. Grove Krantz sandalyesine yaslanıp sol ayağını 5 öğrencisinin de oturduğu masaya uzattı. 52 yaşındaki antropoloğun böyle davranması, kabaliğinden ileri gelmiyordu. Sadece öğrencilerine çağdaş fiziksel antropolojiyle ilgili bir konuda örnekler gösteriyordu: 30 cm uzunluğundaki sol ayağının yanında, alçı kalıba dökülmüş çok iri bir ayak izi tutuyordu.

Krantz öğrencilerine, bu izin aşırı derecede geniş ve kuşkusuz insan ayağından çok büyük bir Sasquatch'ın 42.5 cm uzunluğundaki ayak izi olduğunu açıklıyordu. İnsan ayağı için maksimum uzunluk 37.5 cm'dir. Krantz, 1970 baharında bu kalıpları ele geçirmeden evvel, böyle bir yaratığın varlığına olasılık vermediğini söylüyordu.

Kuzeybatı Pasifik'te gezindiği zannedilen bu tüylü, iri yaratığın ismi Sasquatch'tır. Bu yaratığa, aşın büyüklükteki ayağı yüzünden kızıldenli dilinde "Koca Ayak" anlamına gelen bu ad verilmiştir. ABD'de Pullman'daki Washington State Üniversitesi'nde Antropoloji derslerine giren Grover Krantz, ele geçmeyen, varlığı tartışmalı bu hayvan üzerinde 15 yıldır sabırla çalışıyordu. Kendi ağırlığı olan 95 kg'dan daha ağır, 180 cm'den daha uzun bir yaratığı tarif ediyor ve şöyle diyor: "Halk genelde, yaklaşık 244 cm uzunluğunda, iri bir yapıya sahip (363 kg) bir yaratıktan söz ediyor. Vücudunun 5-10 cm uzunluğunda kahverengi ya da siyah tüylerle, sıkı bir şekilde kaplı olduğu söyleniyor. Yaratığın yüzünde ya hiç kıl yoktur, ya da azdır ve gorile benzemektedir, ancak biraz daha uzundur. Omuzları geniş ve ağız hizasındadır. Bu, maymunlar için genel bir özelliktir. İnsan gibi iki ayağı üzerinde yürümektedir. Kalça eklemi de vücut uzunluğunun ortasına yerleşmiştir."

Bir yüzyıldan beri, Kuzey Amerika'da ve dünyanın diğer bölümlerinde, bu ilkel, iri yaratığın varlığı hakkında bilgiler vardır. Florida Everglades'te bu yaratık, bunaltıcı pis kokusu yüzünden "Kokarca Maymun" olarak bilinmektedir. İngiltere ve Great Lakes'te de görülmüştür. Çin'de "Vahşi Adam" olarak bilinen ve Himalayalar'da "Yeti" denilen yaratıkların "Kocak Ayak" dan daha küçük oldukları söylenmektedir.

Akılcı ve sistemli çalışan Krantz, Sasquatch olayı hakkında hüküm veren amatörlerden farklı olarak, görgü tanıklarının ifadeleri konusundaki sınırlamalara farkındaydı. Bu konuda, "Eğer bilim, on ya da ona yaklaşık görgü şahidinin kanıtlarıyla herhangi bir yaratığı kabul etseydi, şimdiye kadar gulyabanileri, perileri, tek boynuzlu atlan (unicorn), yan aslan yarı kartal ejderhaları (griffin), ay adamlarını kapsayan zoolojik bir envantere sahip olurdu" diyor.

Eğer ya Sasquatch gerçekten varsa? Krantz, "O takdirde bilim en büyük ve en önemli bir memeli türünü gözden

kaçırmış demektir" diyor. "Böyle bir yaratığı bulmak, ayakta durabilmenin zekâ ve konuşmayla ne derece ilgili olduğu yolundaki sorulara bir açıklık getirebilir. Fakat belki de bu buluşun en heyecan verici yönü, eğer gerçekten benim düşündüğüm gibiyse, Sasquatch'ın insana en yakın tür olması ihtimalidir. Bu da biyolojik alanda yüzyılın en önemli keşfi olurdu."

Krantz, Sasquatch'ın, alt çene ve diş fosillerinden tanınan ve 5 milyon yıl öncesinden yarım milyon yıl öncesine kadar yaşadığına inanılan Gigantopithecus'un temsilcisi olduğunu düşünüyor. Büyük çene kemiğine göre belirlenen boyu ve ağırlığı, Sasquatch'a yakındır. Birçok insan, Gigantopithecus'ların Sasquatch'lar gibi iki ayağının üzerinde değil de, goriller gibi ayak mafsalları üzerinde yürüdüklerini tahmin etmektedir. Fakat Krantz, alt çene fosilinin tipine bakarak Gigantopithecus'ların iki ayakları üzerinde yürüdüklerine dair deliller öne sürmüştür.

İNSAN AYAGI DEĞİL

1970 yılı başında Washington'un kuzeydoğusunda fotoğrafı çekilen Sasquatch izlerinin öncekilerden farkı, sağ ayağının çarpıklığıydı. Krantz, dış kenardaki iki çıkıntının, kemikler arasındaki kırıkdağın iltihaplanması yüzünden olabileceğini ileri sürdü. Böylelikle ayağın kemik yapısını tekrar kurabildi. Bu konuda Krantz şöyle diyor: "Sasquatch'ın normal sol ayak iziyle, uzunluğu 42,5 cm olacak şekilde büyütülmüş insan ayağını karşılaştırdıktan sonra, bunun tipik bir insan ayağı olamayacağını anladım. Oranlar değişti. Topuk çok büyüktü, ayağın ön kısmı ise büyütülmüş insan ayağından daha küçüktü ve ayak bileğinin daha önde olduğu anlaşılıyordu. Bu da mantığa uygundu."

1970 yazında Sasquatch'larla ilgili yeni deliller bulundu. Bu yaratıklardan birinin parmak izlerinin fotoğrafı çekilmiş ve alçı kalıpları alınmıştı. Sasquatch'ın toprağı kazdığı ve ayağı kalkmak için eliyle topraktan destek aldığı zannediliyordu. Krantz kalıbı tutarak, "Bu avuç benimkinin iki misli" diyor. "48.26 cm 'lik ayak izine uyuyor. Oyleyse el ve ayak arasındaki oran insanda olduğu gibi."

Krantz, elin en önemli özelliğini şöyle vurguluyor: "Başparmak diğer parmaklarla aynı yönde dönmüş. Halbuki insanda başparmak iç tarafa, diğer parmaklara doğru döner." Krantz, başparmağı bu biçimde olan primatların el ayaklarının başparmağına yakın bölümünde kas olmadığını ve bu yüzden avucun bu bölgesinin düz olduğunu açıklıyor. Gerçekten kalıpta bu bölge düzdür. "Bu kalıbı uydurabilmesi için kişinin primat anatomisini en ince ayrıntılarına kadar bilmesi gerekir" diyor Krantz.

10 Haziran 1982'de Washington Eyaleti'nin Walla Walla Bölgesi'nin orman polisi Paul Freeman bir geyiği izlerken, tüylü, iki ayaklı bir hayvanla karşılaştı. Yaklaşık 55 m uzaklıktan 30 saniye süreyle bakıştılar, sonra hayvan döndü ve uzaklaşıp gitti.

Donup kalan Freeman hemen yöneticilerine haber verdi ve gelenler büyük ayak izleri gördüler. Hayvan, epey sert olan toprakta 2,5 cm derinliğinde izler bırakmıştı ki, bu da vücut ağırlığının oldukça fazla olduğunu gösteriyordu. Bir hafta sonra, buradan 3-4 km ötede başka izler de bulundu ve kalıpları alındı. Burada görgü tanığı yoktu ama, bulunan izlerin bir dişi ve yavrusuna ait oldukları söylenebilirdi. Bunlardan birinin ayak izleri, Freeman'ın gördüğü hayvanın izleriyle aynıydı. Sol ayağının ikinci parmağı aynı garip yayılımı gösteriyordu.

Fakat Krantz'ın merakını asıl uyandıran, öteki ayak izleriydi. "Bu izler hayvanın bir taşla bastığını gösteriyor. Taşın iki tarafında da ayak yayılmış ve toprağı kuvvetlice vurulmuş. Kalıpta da derin bir çentik var. Ayağın o bölgesinde esnek kemikler bulunmadığına göre, bu esnekliği sağlamak için ayak tabanının çok kalın ve esnek olması gerekir. Eğer bu gerçek bir ayak idiyse, taban kalınlığının 2,5-3.75 cm olduğunu, yağ ve bağ dokusundan oluştuğunu tahmin ediyorum. Daha sonra gorilin de ayak tabanında böyle bir kalınlık olduğunu buldum, fakat sadece 0,84 cm idi."

Walla Walla olayını daha da önemli yapan, izlerdeki deriye ait çizgilerdi. Bunlar yüksek primatların ayak ve el parmaklarında, avuçlarında, ayak tabanlarında bulunan çizgilerin aynısıydı. İzlerde bazı yerlerde insan izinde olduğu gibi çatalanmalar, bitişler ve ayrılmış kısımlar görünüyordu. Ayrıca kalıpta ter delikleri gibi görünen izler de vardı.

Kalıplar, bir düzineden fazla parmak izi uzmanı, milletvekileri, FBI mensupları, California Üniversitesi ve Smithsonian Enstitüsü'ne mensup yarım düzineden fazla antropolog ve zoolog tarafından incelendi. İzleri inceleyenler, sahte olmaları ihtimalinin zayıf olduğunu, izlerin ancak konuyu çok iyi bilenlerce ve çok uzun zamanda uydurulabileceğini, yine de kesin birşey söylemek için daha kesin delillere gereksindiklerini belirtmişlerdir.

BİR SASQUATCH VURMAK

Krantz, artık Sasquatch'ın varlığının, ancak beden ya da

Roger Pateson'un Ekim 1967'de California, Bluff Creek'de filme aldığı 244 cm uzunluğundaki kıllı, hantal hayvan.

kemiklerinin bulunmasıyla kanıtlanacağını anlamıştır. "Kemikleri elde etmenin tek yolu, gidip bir Sasquatch vurmaktır. Onu vurmanın bir sakıncası yok, çünkü insan olmadığı anlaşılmıştır. Hiç bir Sasquatch raporunda, araç ve gereç kullandıklarına, konuşabildiklerine ya da sosyal bir gruba ait olduklarına dair bilgiler yoktur. Oyleyse Sasquatch bir hayvandır" demektedir ve eklemektedir: "Eğer sermayem olsaydı, Sasquatch'la ilgilenen 5-10 avcı kiralayıp, Kuzeybatı Pasifik'te yaratığın görüldüğü her bölgeye gönderirdim. Bu avcılardan Sasquatch'ı 5 yıl içinde avlayabileceklerine inanıyorum."

Krantz bu konuda başarılı olunabileceğine inanıyor, Kuzeybatı Pasifik'teki Sasquatch nüfusunun 200-2000 arası ola-

Krantz'un 20 ayak izinden oluşan koleksiyonuna inancı tamdır. Araştırmacı, bazılarını, hileli olabileceğini düşünerek açıklamıyor ama gerçek ayak izini sahte olandan ayırt edebildiğini belirtiyor.

Walla Walla olayını ünlü yapan ayak parmağı izi. Krantz'ın sahte olabileceğine olasılık vermediği, el parmağı izleri gibi, deriye ait ince çizgiler.

bileceğini, sayıları daha fazla olsaydı halk tarafından görülebileceklerini söylüyor,

Sasquatch'ların kemiklerinin neden bulunmadığı konusunda ise Krantz, "Eğer bulsaydık şaşırı olurdu. İnsanlar tarafından öldürülmedikçe hiçbir zaman kurtların, çakallanın ya da ayıların kemiklerine yol üstünde rastlamayız. Doğal olarak ölürlerse, ölmeye önce saklanırlar" demektedir.

Sasquatch'ın meyve ve sebze toplarken ve insanlardan yiyecek çalarken görüldüğü de bildiriliyor. Bu, Krantz'a onların öncelikle otobur oldukları, fırsat buldukça da etobur oldukları fikrini veriyor. Fakat geceyarısı yatıp sabah geç kalan ayıların tersine, Sasquatch'ların geceleri hayvanlar olduklarını düşünüyor. En çok geceyarısı ile şafak arasında görülüyorlar. "Ayılar ve Sasquatch'lar, doğal kaynaklar açısından birbirlerine rakip olduklarından, günü aralarında paylaşmış olmaları şaşırı değil" diyor Krantz.

Krantz uzun zamandır her türlü tehlikeyi göze alarak çalışmalarına devam etmektedir. İzlerle ilgili topladığı bilgilerde kesin olmayan birçok şeyin yanısıra, biraz da başarılı olduğunu ileri süren Krantz, Sasquatch'lar konusunda haklı olduğunu kanıtlayacağına inanıyor. Destekleyenleri olsa da, bilimsel alanda böyle bir inancı açıkça belirten tek kişi odur. "Diğerleri saygınlıkları ve meslekleri açısından korkuyorlar" diyor Krantz ve ekliyor: "Duruma göre davranmak yerine dürüstlüğü tercih ederim. Bu, benim karakter özelliklerimden biridir."

Science Digest'den çeviren: Nevbahar AKÇAR